

Omexom Oy
sari.laivonen@omexom.com

Viite Lausuntopyyntö 18.9.2024

Aihe Pori, Tahkoluoto-Kaanaa, Pori Energia Sähköverkkojen 2 x 110 kV voimajohtohanke Tahkoluoto – Kaanaa

Omexom Oy on pyytänyt Satakunnan Museolta lausuntoa Pori Energia Sähköverkot Oy voimajohtoyhteyden rakentamisesta Poriin välille Tahkoluoto – Kaanaa. Uusi johto korvaisi osittain nykyisen, purettavan 110 kV johdon. Uuden johdon pituus tulisi olemaan 10,4 km ja se toteutettaisiin osin ilmajohtona, osin maakaapelina. Voimajohdon yleissuunnittelusta vastaa Omexom.

Alueella on voimassa Satakunnan maakuntakaava, joka on vahvistettu 30.11.2011. Lisäksi alueella on voimassa Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 (lv. 2014) ja Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 (lv.2020). Maakuntakaavoissa kaavamuutosalueelle ei ole osoitettu merkintöjä.

Alueella on voimassa olevia yleiskaavoja Reposaaari-Tahkoluoto-Ämttö osayleiskaava ja Meri-Porin osayleiskaava. Lisäksi johtoreitti sijoittuu kahden luonnosvaiheessa olevan osayleiskaavan alueelle. Tahkoluoto-Paakarit osayleiskaava 2040 laaditaan oikeusvaikutteisena aluevarauskaavana, joka korvaa rajatulla alueella oikeusvaikutuksettomana laaditun Reposaaari-Lampaluoto-Ämttö osayleiskaavan. Vireillä oleva Yyterinniemen oikeusvaikutteinen osayleiskaava korvaa Meri-Porin osayleiskaavan 1999 ja Natura-alueiden osalta Porin yleiskaavan 1984. Lisäksi alueella on voimassa useita asemakaavoja, joissa ei ole kaavalla suojeltuja kohteita.

Lähin valtakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu maisema-alue, Yyterin maisemat, sijaitsee noin 1,6 km etäisyydellä voimajohdon eteläisestä päätepisteestä. Lähin rakennetun kulttuuriympäristön alue (RKY), Reposaaaren yhdyskunta sijaitsee noin 830 metrin päässä voimajohdosta.

Sitowise on laatinut alueesta *Kaanaa - Syväsatama 110 kilovoltin* voimajohto ympäristöselvityksen (2024) ja Heilu Oy *Kaanaa – Tahkoluoto, 110 kV:n voimajohto* arkeologisen inventoinnin (2024).

Satakunnan Museon kannanotto

Arkeologinen kulttuuriperintö

Keväällä 2024 toteutetun arkeologisen selvityksen perusteella voimajohtohankkeen välittömälle vaikutusalueelle sijoittuu ainoastaan yksi muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäänös, Tyltyn piirroskallio (kohteen tiedot ks. <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.609500005>). Tyltyn kalliohakkaus on arvotettu valtakunnallisesti merkittäväksi arkeologiseksi kohteeksi (VARK) ja se on yksi harvoista tunnetuista 1600-luvulle ajoittuvista kalliohakkauksista Suomessa. Laakeaan silokallioon on hakattu nimiä, vuosilukuja ja mm. aurinkokello. Aikanaan rantakallioon tehdyt hakkaukset ovat kuluneita ja osa niistä näkyy vain voimakkaassa sivuvalossa. Nykyinen voimajohtoaueka sijaitsee vain noin 10 metrin etäisyydellä muinaisjäänösalueen reunasta.

Satakunnan Museo edellyttää, että muinaisjäänösalueen ja johtoauekan väliin jää jatkossakin suojaavaa puustoa. Vanhan linjan purkamisen ja uuden rakentamisen aikana muinaisjäänösalue tulee merkitä maastoon ja kohde tulee myös huomioida myöhemmissä voimalinja-aukean raivauksissa.

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Alueella yhdistyvät merelliset maisema-arvot, valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö ja pitkään alueella jatkunut teollisuus, joka on muokannut alueen maisemaa 1800-luvun lopulta lähtien. Sitowisen kulttuuriympäristöselvityksen mukaan ”maisemakohteisiin ei kohdistu merkittäviä näkymämuutoksia, sillä voimajohtoa koskevalle suunnittelualueelle sijoittuu jo johtoalue. Maakaapelilla ei ole merkittävää maisemallista vaikutusta” (Sitowise 2024, 50). Satakunnan Museo katsoo, että voimajohtoyhteydenrakentaminen alueella on mahdollista, mutta se on sovitettava ympäröivään arvokkaaseen kulttuuriympäristöön ja Reposaaaren valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alueella niin, ettei aiempaa korkeammista voimajohtopylväistä ole maisemahaittaa.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Arkeologi Leena Koivisto

Tutkija Sanna Kuusikari

Tiedoksi

Porin kaupunki/kaavoitus
Varsinais-Suomen Ely-keskus/ Päivi Valkama
Satakuntaliitto/ Susanna Roslöf, Daniel Nagy
Museovirasto/ kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä